

műhelyekből teljes számban sziveskedjenek megjelenni. — Ezzel kapcsolatosan felhívjuk a szaktanfolyam hallgatóit, hogy a fentjelzett helyen és időben szintén sziveskedjenek megjelenni. Ellenkező esetben a távolmaradókat kénytelenek leszünk a jelentkezők sorából törölni.

A szervezőbizottság.

A gyáripari lakatosok, gép- és segéd-munkások december hó 19-én, vasárnap délután 3 órakor a Thököly-ut 56. szám alatt, a földszinti utcai teremben együttes taggyűlést tartanak. Kérjük tagjainkat, hogy a gyűlés sikere érdekében minden lehető megtegyenek, mert fontos gazdasági érdekünkről lesz szó. Napirend előtt tudományos előadás lesz.

A két szakma szervezőbizottsága.

Meghívó. A budapesti és környékbeli vas- és rézesztergályosok 1915 december 12-én délután fél 4 órakor a Vasmunkás-Otthon földszinti kistermében fontos napirenddel vas- és rézesztergályosok *összbi-zalmiférfiülést* tartanak. Felkérjük a szak-társakat, hogy ezen nagyfontosságú bi-zalmiférfiülésen a kitűzött időben teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Szak-társi üdvözléssel

a vas- és rézesztergályosok szervező-bizottsága.

Budapest és környékén dolgozó üz-szes szegezőlakatosok a szövetség házában földszinti termében 1915 december 12-én délelőtt 10 órakor *tagértekezletet* tartanak. A napirend fontossága megkívánja, hogy ezen az értekezleten valamennyi szegező-lakatos szaktárs résztvegyen. Okvetlen és pontos megjelenést kér a

szervezőbizottság.

Besnán Demeter fémművi szaktársat, aki a Hász és Somogyi cégnél főbizalmiférfi, *Adami Ferenc* szaktárs több váddal illette. A vádat a szervezőbizottság mindkét fél kihallgatása után teljesen alaptalannak találta, miért is határozta, hogy ha azokat a mendemondákat bárki továbbra is terjeszteni fogja a bádgosok befizetőhelyén, úgy kénytelen lesz a szervezőbizottság a központi vezetőségtől az illetők ellen a legerélyesebb eljárás megindítását kérni. A szakma szervezőbizottsága nem tűrheti azt, hogy egyik bizalmiférfi szaktársat bárki, bárhol alaptalanul meghurcoljon.

A budapesti épület-, szegező- és redőny-gyári lakatosok szervezőbizottsága.

Ertekezletkerülők. A Fegyver- és gépgyár Wilhelm-esoportjának a legutóbbi értekezletéről igazolás nélkül távol maradtak a következő szaktársak: Zsadányi Imre, Schneider Rezső, Biky László, Petrőcz Lajos, Bárdy János, Öny Géza lakatosok, Benkovác Paula, Mihályi Margit, Osz Györgyné, Gruberné, Prosnara Mária, Schuster Erzs, Ligetiné, Schwább Kati, Pétschné, Surányi Margit, Polcsin, Tamuláné, Wanhallné, Mihályi Erzs, Köbl Mária, Hartmann Margit gépmunkások és valamennyi gépmunkás.

Az értekezleteken a csoport munkásai a közérdekkel foglalkoznak, tehát a fenti munkások és munkások műhelyérdekeivel is így a csoport munkássága elvárja, hogy a jövőben a távolmaradók tartásuk kötelességüknek az értekezleteken megjelenni. *A csoport bizalmiférfiai.*

Budapest. A Vulkán-gépgyár gépmunkásainak értekezleteiről állandóan távol maradnak Baki Mihály és Gerkós János gépmunkások, akiket ezen hanyagságukért nyilvánosan ró meg a szervezőbizottság.

Kispest. A Hofherr-Schrantz, Teudloff-Dittrich, dr. Lipták, Hutter és Schwartz, Orenstein és Koppel-gyári bizalmiférfiak november 19-iki ülésükön Kispest területére szervezőbizottságot választottak. A szervezőbizottság működését megkezdte, elnöke *Frank Ferenc* szaktárs. Üléseit minden héten pénteken este tartja a Munkásotthonban, ahol a szaktársak minden ügyben felkereshetik.

Együttes akció a drágaság ellen.

November 28-án a munkáltatók és munkások együttes tanácskozást tartottak a drágaság ellen. Különös egy gyülekezet volt ez. Ott voltak a nagytoke képviselői és a munkások. Az akció a Szakszervezeti Tanács javaslatára történt. Tudvalevő, hogy a munkásság vezetői már mindent elkövettek, hogy a munkásság helyzetén valamiképpen segíthessenek. Gyűléseket hívtak össze, amelyeken szóvá akarták tenni a drágaságot és ennek okait. A rendőrség azonban ezeket a gyűléseket nem engedte meg. Így jutottak arra a gondolatra, hogy a munkáltatókkal együtt kellene akciót indítani, mert hiszen a drágaság kérdésénél munkások és munkáltatók egy véleményen vannak. A munkáltatóknak ugyan elegendő jövedelmük van, hogy a mai drágasággal megbirkózzanak, számolniuk kell azonban azzal, hogy a drágaságnak természetes következménye a munkabérek emelése. És ez utóbbitól félnek. Ilyen körülmények között alakult az az értekezlet, amely memorandumot fogadott el, melynek főbb pontjait alább közöljük:

„1. Szükségesnek tartjuk, hogy az élelmiszeri ügyek központi intézésére egy Országos Élelmiszeri Központ szerveztessék. Az élelmiszeri maximális árak megállapítása, a kényszerbejelentések és rekvirációk elrendelése, az élelmiszerkészletek felosztásának szabályozása, az élelmiszerbehozatal szervezése az Élelmiszeri Központ hatáskörébe volna utalandó. Az Élelmiszeri Központ igazgatásába intézményes alapon megfelelő képviseléssel a fogyasztókönység érdekképviseletét, a városok és az ipari érdekeltség, munkaadók és munkások is bevonandók lennének.

2. Kívánatos volna, hogy a kormány az élelmiszerek mennyiségének pontos megállapítása céljából sürgősen széleskörű statisztikai felvételt készíttessen. A felvétel a gabonamennyekén kívül a takarmányfélékre, a burgonyára és az állatállományra is terjedjen ki. Pontos megállapítandók a hadseregnek és Ausztriának Magyarországból folyósítandó szükségletei és fedezéseikről külön, de mindenkor az Országos Élelmiszeri Központtal egyetértően történjen gondoskodás. Ilyen módon tiszta képet nyerhet az Élelmiszeri Központ az élelmiszeri intézésének lehetőségéről.

3. A vámkülföldről élelmiszerek, élőállatok, takarmánynak és husnak a behozatalt minden eszközzel, anyagi áldozatok árán is, elő kell mozdítani.

4. Szükséges volna megtiltani mindazoknak az élelmiszereknek, tehát husnak, tojásnak, tejtermékeknek vámkülföldre való kivitelét, amelyekből Magyarországon hiány észlelhető. Az Ausztriába irányuló kivitel kontingentálandó volna.

5. A városokban mutatkozó nagy drágaságnak egyik oka az, hogy az élelmiszerszállítást a közlekedés nehézségei gátolják. Szükséges volna tehát, hogy a kormány fokozottabb gondot fordítson arra, hogy a városi közönség megélhetésére szükséges élelmiszerszállítmányok gyorsabban és zavartalanabban eljussanak a városokba.

6. A hushány enyhítésére alkalmas eszköz volna: a) a kellően ki nem készített állatok levágásának — a kényszervágás eseteitől eltekintve — megtiltása. Tehát elsősorban a sovány, 120 kiló sulyt még el nem ért magyar sertések vágási tilalma. Ugynevezett husseretek már 80 kiló sulyban is levághatók lennének; b) a hasastehenek, háromévesnél fiatalabb üszök és üszörjük levágási tilalma szigorubbán kezelendő és a tenyésztésre alkalmas bikaborjukra, a háromévesnél fiatalabb tinókra, valamint a hasasertésekre és juhokra is kiterjesztendő; c) az erőtakarmányokat termelő gyár vállalatok (szesz, sör, cukor, olaj, keményítő stb.) állatok hizlalására kényszerítendő, vagy — amennyiben a hizlalásra alkalmas berendezésekkel felszerelve nincsenek — erőtakarmánykészleteiknek egy takarmányközpontnál való bejelentésére kötelezendők; d) a hizlalók igazolt kukorica- és árpakészlete sürgősen biztosítandó; e) a házinyultenyésztés felkarolandó; f) nagy hatósági vadászatok rendezése: az ország nagy vadállományának erősebb igénybevétele mérsékelné a hushányt, különösen ha olesó áron bocsátanak a szegényebb sorsú lakosság rendelkezésére.

7. A főbb élelmiszeri cikkek névze háromféle maximális ár és az eladási kényszer állapítandó meg: a) az, amit a nagykereskedő fizet a termelőnek; b) az, amit a kiskereskedő fizet a nagykereskedőnek; c) az, amit a fogyasztó fizet a detailistának. Felesleges közvetítő szerek így közbe nem tolakodhatnak.

8. A termelők és nagykereskedők, a nagykereskedők és kiskereskedők között meghonosítandó a kötjegyrendszer.

9. A termelési maximális árakat, valamint a nagy- és kiskereskedelem részére alkalmazandó maximális kulcsokat Ausztriával paritásos alapon, illetőleg egyértelműen kell megállapítani.

10. A fenti pontban javasolt rekvirálás erőteljes végrehajtását erre a célra katonai hatalommal felruházott, a központból kirendelt, a helyi érdekeltségtől független kormánybiztosokra kellene bízni.

11. Az élelmiszerek túrhetetlen megdrágulásának nem csekély mértékben az az oka, hogy a készletek visszatartását és a mester-séges árfelhajtást, valamint a hatósági árak túllépését nálunk nem büntetik elég szigorúan. Németországban az ilyen cselekedetekért 10.000 márkáig terjedő pénzbüntetéssel és egy évig terjedő börtönnel büntetik a bűnösöket. Nemcsak a törvény szab meg ilyen büntetést, hanem a bíróságok is számos ízben tényleg a legmagasabb büntetést vetették ki. Szükséges volna tehát, hogy nálunk is hasonló szigorral büntessék az élelmiszerdragítókat. De feltétlenül kívánatosnak tartjuk, hogy ez a szigor minden melléktekintet nélkül érvényesüljön, bármily társadalmi osztályhoz tartozék az árdragító.

12. A husrágaság enyhítése céljából szükséges volna valamennyi takarmányneműnek a hatósági árát megszabni és ezeknek betartását szigorúan ellenőrizni; ha ez megtörtént, bizonyos típusok alapulvételével meg kellene szabni az élőállatok központi maximális árát.

13. Szükséges volna a hus- (a husfogyasztási adó csak 8 millió korona), a cukor- és a petróleumfogyasztási adót felfüggeszteni. Ez az intézkedés a szegény nép megélhetését könnyítené, míg az államháztartásban az óriási háborús kiadások mellett a bevételek így előálló csökkenése elenyészne.

14. A városi közönség különösen szenved a nagy tejhiány miatt. Mivel a tej gyermekek és betegek számára nélkülözhetetlen, a jövő nemzedék érdekében ezen feltétlenül segíteni kell. Ezért kívánatos volna a luxusfogyasztás eltiltása, tehát tejszín, tejszínhab készítésének tilalma, a kávéházak és cukrászdák tejfogyasztásának megszorítása. Gondoskodni kellene továbbá arról, hogy a városokba érkező tej elsősorban gyermekes családok részére tartassék fenn.

15. A tél beállta újabb bajt jelent a városi lakosságra. A fűtőanyag ára szintén igen magasra szökött fel és ezenfelül fűtőanyag-hiány is mutatkozik. Szükséges volna tehát a fűtőanyagok árának hatósági megszabása, úgy, amint az a fővárosban már megtörtént, az ország minden városában.

16. A nagy élelmiszerdragaság nemcsak a felnőtt és dolgozó munkásság munkaképességét csökkenti, hanem alássa a jövő generáció egészségét is. Különösen áll ez a hadbavonultak gyermekeire. A háboru kitérőse óta az élelmiszerek 130 százalékkal emelkedtek, a hadbavonultak családjainak segélye ellenben most is csak annyi, mint a háboru kitérősekor volt: Budapesten felnőttek részére 78 fillér naponta, minden gyermek után 39 fillér. A jövő generáció, a jövő munkaerő fenntartása és a jövő közgazdasága érdekében kérjük, hogy a hadisegély az élelmiszerek emelkedésének megfelelően emeltessek fel.”

A memorandumot november 30-án küldöttség adta át az összkormányának, amely alkalomból gróf Tisza István miniszterelnök hosszabban fejtegette, hogy a háborus drágaság ellen nem lehet sokat tennie a kormányának.

A munkásság tehát beláthatja, hogy csak egy komoly faktorra számíthat sorsa intézésében; ez maga a munkásság és fegyvere, a jó szervezettség.

A budapesti helyicsoport.

(Betejező közlemény.)

„Az előttem írott cikkek a budapesti csoport ügykezelése címmel íródtak. Meg lett írva, hogy a budapesti csoport ügykezelésének egyszerűnek, jónak, olcsónak kell lenni. Én megállapítom, hogy a budapesti csoport ügykezelése sem egyszerűbb, sem jobb nem lehet, hogy olcsóbb legyen, az feltétlen szükséges és annak kell lenni. A csoport ügykezelési rendszere teljesen jó, a központosított szakmozgalom céljainak tudatával fektetett le, ami javítanivaló volt rajta, azt a gyakorlat hamarosan kikényszerítette és a csoport ügykezelési rendszere a nyomtatványokkal együtt kiván forrva, legfeljebb javítanivaló van rajta. A csoportügykezelés nagy költségét nem az ügykezelés komplikáltsága okozta, hanem egészen más.

A budapesti csoport 1912., 1913. és 1914. években átlag 16 ezer taggal bírt. Ezen taglétszámhoz volt 5 férfi és 2 női alkalmazott. A női alkalmazottak leszámitásával, az egyik tisztviselő az esztergályosok, a másik az öntők, a harmadik a gyárilakatosok, a negyedik a gyári kovácsok exponense volt

s csak természetes szabadszervezeti ügyekkel kellett foglalkozniuk hivatalos idejük után. A szabadszervezeti tevékenység nem záródik le egy értekezlettel, hanem annak folytatása van és bizony hiába van a szolgálati szabályzatban, hogy hivatalos idő alatt csak a csoport ügyei intézhetők el, a szakmai ügyek előbbreválók voltak, annál inkább, mert a tisztviselőket direkt ezzel a céllal választották, nem a csoportnak.

A csoport ügyei tehát itt éppúgy, mint máshol, mellékessé váltak és a szakmai exponensek szívesebben bajlódtak a szakmai ügyekkel, még olyanokkal is, amivel nem kellett volna (lásd a munkaközvetítést), mint a csoport nyilvántartásával. Ennek következménye volt, hogy az ügykezelés munkái restanciába kerültek és a félévenként szükséges taglétszámkimutatás is, kisegítő beállítását tette szükségessé. A kisegítésnél azon szakmák exponensei jöttek figyelembe, akiknek nem volt tisztviselőjük, az exponenseken kívül munkanélküliek is kisegítettek. Az előbbieknél a baj mindjárt jelentkezett, a csiszolók, a villanyszerelők exponense nem tagadhatta meg szakmáját, kisegítés alatt el kellett intéznie szakmájának ügyeit, sőt neki is közvetíteni és tárgyalásokra kellett járni, a csoportmunka tehát megint csak mellékessé vált. A munkanélküli kisegítők vagy megunták, vagy munkába álltak, tehát váltakoztak az ügykezelés azon kárára, hogy ahányan voltak, annyiféleképpen ügyvezettek. A csoportiroda munkáját feltartotta még az is, hogy szakmai és egyéb ügyekben hol az esztergályosok, hol az öntők, hol a gyárilakatosok töltötték színiültig az irodát. Hogy milyen előnyére vált ez az ügyvezetésnek az amugy is szűk irodahelyiségben, mondanom sem kell; hát még a kisegítők, hogy siethettek ezalatt. Azonkívül a csoportiroda olyan szokott helyre vált, mint valami baráti hely, ahol szívesen maradtak a szaktársak és vitát kezdve, alkalmat adtak a tisztviselők, kisegítők ambíciójának és bizony egy-egy vitatárgy eldöntése igen drága volt a feltartott ügykezelés költségében. Az ilyen ügyvezetés, az ilyen kisegítés bizony drága volt, ha hosszávesszük azt, hogy egyszerre nyolcan is kisegítettek a 5 korona napi fizetéssel, egy évben kétszer 8-8 héten keresztül és akkor sem volt ez a munka jó.

Még egyszer mondom, a csoport ügykezelésének alapja jó. Arra kell ügyelni, hogy rendszeresen gondozva legyen, restancia ne legyen, ezért aztán a régi rendszertelenséget alaposan meg kell változtatni. Mert rossz szolgálatot tettek azzal a csoportnak, hogy a csoport irodai munkáit összekötötték a szabadszervezeti munkákkal takarékosági szempontból és az előbb kimutatott egész bajok áradatát zudították a csoport nyakára és ezzel nyertek a révén, elvesztették a vámon.

Nem lehetne, ha akarnám se a szabadszervezeti teendőket másodrendűnek lefokozni. Mert bizonyos, ha ez nem volna, nem kellene csoport, ügykezelés és tisztviselő.

Az olcsó és pontos ügykezelés, a szabadszervezeti mozgalom kezelése, mindkettő elsődrendű szakszervezeti érdek, mégsem lehet ezt egy irodában csinálni a kettőt úgy, hogy ebből kár ne származzék. A budapesti csoport szabadszervezeti mozgalmát az ügykezeléssel nexusban külön irodában kell intézni.

A csoport ügykezelésének elvezetésére elég egy férfitisztviselő, aki ismeri az ügyvitel gyors és tiszta módszerét, a melléje adott női alkalmazottakkal csak a budapesti csoport munkálatait végezze. Hogy a kisegítő alkalmazottak a csoportirodában nők legyenek, az fontos, mert ezen munkára figyelmességük és könnyedségük fogva alkalmasabbak és ami fő, nem exponensei egyik szakmának sem. Rend a lelke mindennek s ha a csoport ügykezelését lelkiismeretesen rendben tartjuk, abból csak a közjó származhatik. Fel kell azonban említenem, hogy ez nemcsak a csoportirodán fog mulni, mert ha a csoportirodának jövőben sem lesz az az értéke, hogy a szakmozgalmat hozzászabjuk — ne tessék félreérteni, mert a csoportiroda kifejezője a köznek —, akkor akár el se kezdjük. Meg kell vallanom, hogy teljesen őszinte legyek, a csoportiroda éppúgy a múltban, mint a jelenben sem dicsekedhetik, hogy ő hibátlan volt és felelősség a bajokért talán nem terhelné. Csak hogy az okokat felsorolva, azt állítom, hogy ez okozata volt a bajok kuffőjének.

A csoport ügykezelésének költségét fokozta még az is, hogy a szakmák igyekeztek min-

den költségüket áthárítani a budapesti csoportra, még olyanokat is, amelyhez a csoportnak semmi köze sem volt, mint a különféle védelmi alapok egyes nyomtatványai és kezelési költségei. A magánhelyiségek házbéren kívül a fűtés, a világítás, azonkívül a karbantartási és kezelési költségek elviselhetetlen terhet rótnak a csoportra.

Mindezeket összegezve, alapos rekonstrukcióra, illetve a csoport mulhatatlan helyreállítására van szükség, mert máskülönbön agyonnyomja a passzív.

A csoport helyreállítására szükségesnek tartom:

az ügykezelés és szabadszervezeti mozgalom intézésének kettéválasztását;

a jó és olcsó ügykezeléshez egy férfitisztviselő vezetésére állandó női munkaerő felhasználását;

csak a csoportiroda bizon meg bélyegkezelőket;

az elszámolások rendes beérkezésére és az ellenőrzés sikere érdekében pénzbeszedő alkalmazását;

a magánhelyiségek bérletéhez a csoport csak 25% összegéig járuljon hozzá;

csak olyan kiadások folyósíttassanak, melyeket tényleg a csoportnak kell fedezni;

tisztviselőt szakmai tekintet nélkül kell választani;

a munkaközvetítés végre központosíttassék;

az egyforma érdekű, illetve azonos szakmák egyesíttessenek;

a környékben agitációs és szervezési szempontból területi szervezőbizottságok létesítendők.

A két utóbbi kívánsággal még egy kissé foglalkozni kívánok. Ugyanis előzőleg már kifejtettem, hogy a gépmunkásoknak, esztergályosoknak egyesülése kívánatos volna; ugyanugy kívánatos volna a kisipari és gyári kovácsok egyesülése, mert még akkora ügykülönbség sem áll fenn közöttük, mint az épületlakatosok és a gyárilakatosok között. Mért nem történik hát meg e két szakcsoport egyesülése?! Nagyon valószínű, hogy itt is az ugynevezett sovinizmus csinálja a politikáját mindkét részről.

A csoportvezelettségnek ezek fölött szemléletlenül nem szabad elmenni és ha a szemünk előtt lebeg az, hogy a szövetséget, így a csoportot is csak vasmunkásokkal lehet nagyra, erőssé, teherbíróvá tenni, akkor nézni kell azt a nagy tagfluktuációt is, ami a gyáriparban az öntők, lakatosok, gép- és segédmunkások között fennáll. A szervezés egy szakmának sem lehet kisajátítani és ha hivatalból a csoportvezetés segítségét fog nyújtani, akkor őszintén el kellene azt fogadni az illető szakmának, mert az közös érdek. Csak hogy, sajnos, ha boncolgatjuk ezen kérdést, még ma is megtaláljuk azt a szervezőbizottságoknál, hogy X. szaktárs nem gyárilakatos, nem gépmunkás és így tovább, szóval nem szakmaexponens. A területi szervezőbizottságok csak hasznosak lesznek a csoportra újból, mert Kispesten, Újpesten, Erzsébetfalván, Óbudán a szervezés terén ezek felelnek meg jobban, mint a szakmai szervezőbizottságok. Csak természetes, hogy bérmozgalmat nem indíthatnak és intézhetnek a szakmai szervezőbizottság és a felállítandó szabadszervezeti iroda tudta és beleegyezése nélkül. A területi szervezőbizottságok nem voltak gátjai semmiféle szakmának és szervezőbizottságnak és mégis, ha összekötkezések voltak, azokat az illető szakmák exponensei keresték nem egészen közérdekből. A területi szervezőbizottságok a megemlített helyeken szükségesek és a szakmák jó támaszt nyernek ezekben; a csoport egyenesen nyer vele.

A szakmai sovinizmust már kimutattam honnan táplálkozik a közös érdek rovására. Most esend van, ahogy veszem észre, az ördög nem alszik és ha nem leszünk résen, a sovinizmus újból ki fogja kezdeni a csoportot.

Ennek azonban egy ellenszere van, egy olyan csoportvezetés vagy néhány olyan csoportvezető tag, akinek a szakmai sovinizmussal szemben helyén van a szíve és esze. Mert egész bizonyos, hogy vannak nekünk minden szakmában szép számmal olyan szaktársaink, akik szakmai érzetük mellett is megértik, hogy van azonfelül egy felsőbb érdek: a közös érdek.

Megírtam mindent, amit akartam. A szaktársak elnézését kérem, ha hosszú voltam, de a budapesti csoport ügye annyira fontos, hogy az én ismereteimből nem hagyhattam egyetlen részt anélkül, hogy rá ne mutassak,

mi is hát a baj. A budapesti csoport, ha békességben felboldogulhatna, többet nyújtana, mint bármely szakosztály, mert ezeknek természetüknél fogva a saját érdekeik előbbre valók. A közös ügy pedig mellékes, vagy tisztára jóindulat. *Velemi Endre.*

Szemle

Halottaink a háboruban.

Pavlik Antal szaktárs, lakatos, 32 éves korában a szerb harctéren elesett. Özvegyet és két árvát hagyott maga után. Hü harcostársat, bátor katonát vesztett benne szakmánk. Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Hadseregszállítógyárak elbocsátási joga. Némely hadseregszállítógyár arra az álláspontra helyezkedett, hogy neki jogában áll munkásait visszatartani addig, ameddig neki tetszik, ellenben felmondási idő betartása nélkül bármikor elbocsáthatja őket. A V. szaktársunknak Szász Oszkár vasáruháros elleni perében a budapesti kir. törvényszék, mint fellebbezési bíróság 34. P. 5949/1915 sz. ítéletében kimondotta, hogy a gyárnak ez az álláspontja tarthatatlan és kötelezte a gyárost, aki munkásait arra való hivatkozással, hogy ő hadseregszállító és katonai felügyelet alatt van, felmondási idő betartása nélkül küldötte el, a felmondási időre járó bér megfizetésére. Az érdekes ítélet indoklásából a következőket közöljük:

„Ami . . . . . azt az alperesi kifogást illeti, hogy alperes alkalmazottjait felmondás nélkül azért is elbocsáthatja, mert üzeme hadicélokra van igénybevéve, ez a kifogás nem helytálló, mert egymagamban az a tény, hogy az alperesi üzem hadicélokra vétetik igénybe, még nem jogosítja őt fel, mint munkaadót arra, hogy az 1884. XVII. tc. 94. §-ában részletezett okokon kívül alkalmazottját felmondás nélkül elbocsáthassa.“

Kispest vasasaihoz. December hó 14-én községi képviselőválasztások, 23-án bíróválasztás lesz.

Kispest község vezetéséből élősködő és gyarapodó jóbarátok társasága a háborus időköt kihasználva, páratlan vakmerőséggel kölöntotta fejbe a kispesti polgárságot, munkásságot. Ezért a vakmerőségért fizetni fogunk. Kispest községet tulnyomó részben munkások lakják és ezek között legtöbb a vasmunkás. A vasmunkások szervezőbizottsága a kispesti végrehajtóbizottsággal egyetemben elhatározta, hogy a képviselőválasztásokon az idő rövidsége miatt nem vesz részt, ellenben a bíróválasztáson résztvesz és jelöltet állít *Frank Ferenc vasesztergályos szaktársunk jól ismert személyében.*

Szaktársainkhoz több szót és bővebb felvilágosítást az értekezleteken és röpiratokban adunk.

Felhívjuk tehát a Máv. gépgyár, Ganzvagyongyár, Északi főműhely, Hofherr-Schrantz, Teudloff-Dittrich, dr. Liptákyári szaktársainkat, hogy a siker érdekében a legmesszebbmenő agitációt fejtsék ki. Jelszavunk vezessen előre: „Vasas ne hagyj magad“. *A kispesti kerületi szervezőbizottság.*

Drótnélküli telefonbeszélgetés négyezer kilométerre. Kabdebó Loránd elektromérnök hazánkba írja nekünk Atlantából: Negyven éve sincs még, hogy Graham Bell a telefont feltalálta és hat hónapja, hogy az első transkontinentális beszélgetés Newyorktól Sanfranciskóig diadalmasan sikerült. Negyven esztendőnek kellett elmúlnia, amíg a Bostonban egyik szobából a másikba az elektromosság útján továbbított emberi hang ma már Newyorkból Sanfranciskóba szalad. De csak hat hónapnak, míg képesek lettünk ezt a vonalunkat akár le is szerelni, mert ma már ez a hang nem „szalad“, hanem „repül“. Szeptember 30-án nyílt meg az első transkontinentális